

Onder Pontius Pilatus ...!

Liturgiesuggesties:

Opwekking 226 en Johannes de Heer 62

Psalm 62: 1 en 5 (OB)

1e Schriftlezing: Johannes 18:28-19:3

Gezang 177: 1 en 2

2e Schriftlezing: Johannes 19: 4-16a

Gezang 177: 6 en 7

Na de verkondiging: Gezang 182: 1, 4 en 5

Psalm 116: 1 en 2

Psalm 116: 3

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Er staat een man aan de oever van de rivier.

Hij is gekleed in een ruwharige jas.

Zijn ogen fonkelen vuur.

Hij spreekt met bezieling tot de mensen om hem heen.

Ineens zwijgt hij.

Zijn ogen zijn gericht op een andere Man.

Hij ziet Hem naderbij komen.

Dan strekt de man aan de oever van de rivier zijn hand uit.

Hij verheft zijn stem en hij roept:

"Zie, het Lam van God, dat de zonde der wereld wegneemt."

Zo wordt Jezus door Johannes de Doper aan de mensen gepresenteerd.

Zo moesten de mensen Hem kennen en Hem herkennen.

Want iedereen in Israël wist wat met het lam van God bedoeld werd.

In heel de geschiedenis van het volk van God speelde het lam een rol, een hoofdrol.

Door het bloed van een lam was het volk eenmaal bewaard.

Toen de tiende plaag Egypte trof en alle eerstgeboren kinderen en dieren stierven.

Ze hadden in elk gezin een lam moeten slachten.

Het bloed van dit dier hadden ze aan de deurposten en aan de bovendorpel van hun huizen moeten smeren.

Toen was de engel van de dood aan hun huizen voorbijgegaan.

Het bloed van het lam had hen hiervoor bewaard.

Het offerlam had zijn leven voor hen gegeven.

Elk jaar opnieuw werd deze gebeurtenis in Israël herdacht.

Het feest van het voorbijgaan: Pascha.

En eeuwen later had de profeet Jesaja geprofeteerd van de 'knecht van de HERE'.

Een Knecht, die als een lam, de straf zou dragen, die ons de vrede met God brengt.

Van Hem profeteert Jesaja: "Als een lam dat ter slachting geleid wordt, en als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, zo deed Hij zijn mond niet open."

"Zie, het Lam van God, dat de zonden der wereld wegneemt ..."

En iedereen bij de Jordaan kijkt naar Jezus.
Hij is de vervulling van Gods beloften.
Hij is het Lam dat zijn leven voor hen zal gaan geven.
Het Lam van God.
God zelf heeft gezorgd voor een Lam.
Geboren in den stal van Bethlehem.
Midden tussen de lammeren die hun leven als offerdier in de tempel zullen geven.
Het Lam ... van God.

Het wordt voor dit Lam, broeders en zusters, jongelui, een weg van lijden, een via dolorosa.

Maar Jezus, het Lam, Hij gaat die weg geheel vrijwillig.
Voor Israël en voor ons.
Jezus Christus, die zijn leven gaf in onze plaats.
Aan het vervloekte kruishout van Golgotha.

*

"Ik geloof in Jezus Christus ... die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven."

In Zondag 15 van onze Heidelbergse Catechismus worden we betrokken bij het lijden van de Here Jezus.

1. En het eerste wat de Catechismus opmerkt is dat het een lijden is 'aan lichaam en ziel'.

Bij het lijden denken wij vaak alleen maar aan het lichamelijk lijden.

Het lijden van Jezus aan het kruis.

Maar dat is alleen nog maar de buitenkant.

Er is ook een binnenkant van het lijden.

Een lijden dat in stilte gedragen en doorstreden wordt.

Een lijden waar de mensen om je heen niets van hoeven merken.

Je kunt lijden zonder dat je lichamelijk pijn voelt.

Dokters kunnen niets vinden, maar toch lijdt je van binnen pijn.

Dat is ergens **onder** lijden.

Lijden waar-onder je wegwijnt: verdriet, eenzaamheid, angst, onzekerheid.

Lijden aan je ziel!

Van onze Heiland, broeders en zusters, jongelui, belijden we dat Hij geleden heeft aan lichaam én aan ziel.

Heel zijn leven op aarde.

Niet alleen zijn laatste dagen.

De drieëndertig jaar dat Hij leefde was één grote lijdensweg.

Het was - schrijft iemand ergens - alsof Hij bij elke voetstap in de doornen stapte.

Zijn hele leven lang.

Er is een oude plaat waarop je Jezus ziet als jongen in de timmerwerkplaats van Jozef.

Een balk ligt over zijn tengere schouders, en de schaduw daarvan valt op de muur.

In de vorm van het kruis!

Heel Jezus' leven, gemeente, heeft gestaan in het teken van het kruis.
Zijn levensweg was een lijdensweg.
Bij zijn geboorte begon het al.
Vernedering en armoede voor Hem, die Gods eigen Zoon was, die God zélf was.
Hij leed onder de vlucht voor Herodes naar Egypte.
Hij leed als opgroeiende jongen onder zijn zondige omgeving.
Hij leed als 12-jarige onder het onbegrip van zijn ouders, die niet begrepen dat Hij moest zijn in de dingen van Zijn Vader.
Hij leed onder de verzoeking van de zonde en de satan.
Hij leed onder het ongeloof van zijn familieleden en zijn plaatsgenoten.
Onder de haat van de godsdienstige leiders van Israël, het volk dat Hem zo lief was.
Hij leed onder de weerstand van zijn discipelen om Hem te volgen op zijn weg naar het kruis.

Drieëndertig jaar lang heeft Hij geleden.
Als voorspel op het grootste lijden dat gaat komen als Hij de weg inslaat naar het kruis.
In de hof van Gethsémané grijpt de angst Hem daarvoor zó aan, dat Hij grote druppels bloed zweet.
En als Hij - uiteindelijk - ter dood veroordeeld is, zowel door het Sanhedrin als door Pilatus, dan draagt Hij zijn kruis om Zich daaraan te laten vastnagelen.

En dan ... dan ontlaadt zich boven Hem het noodweer van Gods gericht.
Dan barst de volle last van de toorn van God los.
Als Gods golven gaan over Hem heen.
En vanaf het kruis horen we Hem roepen: "Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"
Een vloedgolf gaat over Hem heen en Hij gaat ten onder.
Niet als een slachtoffer, dat er niet tegenop kan, maar vrijwillig, als een Koning.
Het lijden kwam zoals Hij wist en God het wilde.
Zo zwaar is zijn lijden geweest, dat alle mensen erdoor behouden kunnen worden.
Hij droeg de toorn van God tegen de zonde van het gehele menselijke geslacht.
Johannes zegt het zo: "Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar voor de zonden van de gehele wereld." (1 Joh. 2:2)
Laten we, gemeente, nooit te klein denken van het lijden van Christus.
Zijn lijden - aan lichaam en aan ziel - is werkelijk voldoende voor de vergeving van ál onze zonden.

*

Nu is het lijden van Jezus - het plaatsvervangend lijden - vandaag de dag volop in discussie.
Wiersinga, Kuitert, Den Heijer en vele anderen willen niet meer accepteren dat Jezus voor hun zonden zijn leven heeft willen geven aan het vervloekte kruis.

.....
Men wil niet verder gaan dan dat Jezus' lijden als een voorbeeld voor ons mag zijn.
Als een vorm van solidariteit met alleen die in onze wereld moeten lijden.
Maar dat is mij veel te mager, veel te horizontaal.

Ik kan er, broeders en zusters, jongelui, niet onderuit dat Jezus' lijden een verzoenend lijden is geweest.
Ook voor mij persoonlijk.
Want ook ik moet verzoend worden met God.
En daar moet eens voor goed ook een offer voor worden gebracht.
Niemand kan dat offer brengen dat Gods eigen Zoon.
Hij maakt het weer goed.
Zoals een moeder of een vader haar kind een zoen geeft als teken dat het weer goed is.
Zo is het offer van Jezus mijn ver-zoen-ing met mijn Vader in de hemel.
Het is weer goed.
Want het is ... volbracht!
Wat een heerlijk evangelie beste mensen.
Ik mag het u - in Jezus' naam - aanbieden.
Alstublieft, een zoen van Jezus.
Heerlijk toch?
Dat je mag weten dat het weer goed is tussen jou en de Here?
Mensen laat dat dan ook merken in je leven!
Laat zien aan de mensen dat je een kind van God bent.
Leef van de verzoening.

Jezus ruilde met ons.
Ik had anders de eeuwige dood moeten sterven.
Hij nam mijn plaats daarvoor in.
Hij werd in mijn plaats veroordeeld.
Wat een wonder van Gods genade.
Hij verlost mij naar lichaam en ziel, zegt de catechismus.

Wat kan je lichaam kapot gemaakt worden door de gevolgen van de zonde.
Een ernstige ziekte, een aangeboren handicap.
Jezus wilde ervoor lijden.
Om ook je lichaam te verlossen.
Straks mag je opstaan in een nieuw leven.
Je lichaam zal veranderd worden.
Van vergankelijkheid in onvergankelijkheid.
Heerlijk toch ... dat je dat mag geloven!
Dat je dat ... bij een ziekbod of bij een geopend graf mag belijden!

De catechismus zegt ook dat Jezus wilde lijden voor mijn ziel.
Ook je ziel - of hoe je dat verder ook wilt omschrijven - is gebonden aan de machten van de zonde.
Wat kun je ook psychisch beschadigd zijn.
Wat kun je een pijn van binnen hebben.
Ook daarvan wil Jezus je verlossen.
Nu al, maar eenmaal volmaakt.
Als je lichaam en je ziel weer verenigd zullen worden op de dag van Jezus wederkomst.

Mag ik - zo tussendoor - het volgende verhaaltje even vertellen.

Er was eens een meisje dat tegen haar moeder zei: 'Mam, wat hebt u toch lelijke handen.'
Toen zei die moeder: 'Lieve meid, vroeger toen jij klein was brak er brand uit in ons huis.
Je lag te slapen dicht bij de plek waar het vuur begonnen was.
Toen ben ik naar binnen gegaan.
En ik heb je er uit gehaald.
Mijn handen gingen voor jou door het vuur.
Daarom zijn ze verbrand.
Daarom zijn ze zo lelijk geworden.'
Toen zei het meisje: 'Mam, er zijn voor mij geen mooiere handen dan jouw handen!
Is het, broeders en zusters, jongelui, zo ook niet met het lijden van Jezus?
Hij is ontluisterd aan het kruis.
Maar wie - in het geloof - op Hem mag zien, die kent geen grotere schoonheid dan de lijdende Jezus.

*

"Ik geloof in Jezus Christus, die geleden heeft onder Pontius Pilatus ..."
Pontius Pilatus.
Romeins stadhouder.
Van 26-36 na Christus ... procurator over Judea en Samaria.
Zijn paleis staat in Caesarea.
Nu is hij in Jeruzalem.
In verband met het Paasfeest.
Om eventuele relletjes van opstandige Joodse verzetstrijders hardhandig neer te slaan.

Pilatus is z'n achternaam.
Pontius, speerwerper, is zijn bijnaam.
Een ondergeschikte van de keizer in Rome.
Tien jaar achtereen op een moeilijke post.

Pilatus oordeelt Jezus.
In de vroege ochtend van Goede Vrijdag hebben de Joodse leiders Hem voor Pilatus gebracht.
Het verhoor draait om de vraag naar het koningschap.
"Zijt Gij ... de Koning van de Joden?"
Blijkbaar is dat de aanklacht waarmee de Joodse leiders Hem voor Pilatus hebben gebracht.
En zo'n politiek geladen aanklacht kan Pilatus niet naast zich neerleggen.

"Gij zegt het."
Met die woorden erkent Jezus een koning te zijn.
Tenminste, het is maar een half 'ja'.
Pilatus heeft er blijkbaar niet zoveel aan, aan zo'n antwoord.
O ja, Pilatus moet rechtspreken over Jezus.
En ongetwijfeld vindt hij het maar wat moeilijk.
Met romeins rechtgevoel vindt Pilatus Jezus ... onschuldig.

Aanvankelijk doet hij ook z'n best om het recht ... recht te laten.
Maar het leven van een zoveelste rangs rabbi uit een verafgelegen provincie ...
weegt bij Pilatus niet op tegen de kans op een oproer.
In geen geval wil Pilatus door deze Jezus geschaadt worden in z'n politieke carrière.

De Joodse leiders hebben dóór dat Pilatus hopeloos met de zaak Jezus verlegen is.
Daarom pakken ze door.
Ze geven hun beschuldigingen een zwaarder gewicht door er van alles en nog wat
aan vast te knopen.
Maar al deze beschuldigingen zijn vals.
Stuk voor stuk ... leugens.
Jezus is dé Onschuldige.

Met grote nadruk wordt dat in het evangelie benadrukt.
Jezus is ... dé Onschuldige.
Pilatus spreekt het straks uit:
"Wat heeft Hij dan voor kwaad gedaan?"
"Ik vind geen schuld in Hem!"
En Jezus ... Jezus zwijgt.
Hij moet wel zwijgen.
Als de Onschuldige moet Hij ter dood worden veroordeeld.
Als een schaap dat stom is voor zijn scheerders ... zo gaat Jezus naar de offerheuvel
Golgotha.

Hij draagt niet zijn eigen schuld.
Hij draagt mijn schuld.
"Opdat Hij mij van het strenge oordeel van God zou bevrijden", zegt onze
catechismus.

Er loopt, gemeente, een directe lijn van de rechterstoel van Pilatus ... naar de
rechterstoel van Christus.
Eenmaal staan wij, u jij en ik, voor die rechterstoel.
Dan komt alles aan het licht.
Ook onze schuld.
Wat zal het dan een wonder zijn als we in onze Rechetr ook onze Redder mogen
zien.
Hij die in onze plaats veroordeeld werd.
Om mijn schuld.
Dan zal mijn Rechter mij vrijspreken.
O Here Jezus, hoe dierbaar is mij uw lijden!

*

En zo wordt Jezus dan gehangen aan een kruis.
Daar zal Hij een langzame en martelende dood sterven.
"Want - zo zegt onze catechismus - daardoor ben ik zeker, dat Hij de vloek die op mij
rustte, op Zich geladen heeft,
want de dood aan het kruis was door God vervloekt!"

Daardoor ben ik zeker.
Het lijden en het sterven, broeders en zusters, jongelui, geeft mij ... zekerheid.
Zekerheid en troost.
Want de vloek die op mij rustte, heeft Hij op Zich geladen.
Jezus heeft de vloek uit mijn leven weggenomen.
Waarom werd Jezus gekruisigd?
Waarom is Jezus niet op een andere manier gedood?
De gebruikelijke doodstraf in Israël was de dood door steniging.
We kennen de voorbeelden uit de Bijbel: Achan, Naboth, Stefanus.
Waarom Jezus niet?

Omdat de kruisdood een bijzondere dood was.
Niet alleen de meest erge straf die wij ons kunnen indenken.
Maar meer nog omdat het de dood was die door God vervloekt was.
In Deuteronomium 21 (vers 23) had God tegen zijn volk gezegd: "Een opgehangene is een vloek voor God."
Jezus wordt een gehangene.
Hij wordt de HERE een vloek.
Hangend tussen hemel en aarde wordt Hij iemand die is uitgestoten.
De hemel wil Hem niet.
De aarde wil Hem ook niet.
Dat is de vloek.
En Jezus ... Jezus wil die vloek vrijwillig ondergaan.
De vloek die op mij lag ... heeft Hij gedragen.
Die op mij lag ...
Ja, "want vervloekt is een ieder die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet om dat te doen." (Gal. 3:10)
Jezus draagt mijn vloek. Aan het kruis!
Dat kruis wordt voor mij een bron van zegen.
 'Van de vloek maakt Hij ons vrij,
 en zijn sterven, zaligt u en jou mij.'
Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 21 maart 1999

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !